

מִכֶּם, הָאָדָם הַזֶּה, לְהוֹצִיא אָדָם אַחֵר שְׁלֹא הָיָה מִכֶּם. אָמַר לוֹ רַבִּי שְׁמַעוֹן, יָפָה אֲמַרְתָּ, וְכָךְ זֶה. רַבִּי אֲבָא פְתַח, (שם מח) שִׁיר מְזֻמֹּר לְבָנֵי קִרְחָ. הַשִּׁיר הַזֶּה הִיא תְּשֻׁבַת מְעֵלָה עַל כָּל שְׂאֵר הַתְּשֻׁבּוֹת שֶׁזָּכַר לְשִׁבְחָ אוֹתוֹ בְּנֵי קִרְחָ. שִׁיר מְזֻמֹּר - תְּשֻׁבַת עַל תְּשֻׁבַת, תְּשֻׁבַת שְׁמַתְחֵלֶקֶת לְשֵׁתֵי תְּשֻׁבּוֹת.

וְזָכוּ בְּנֵי קִרְחָ לְשִׁבְחָ אֶת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְהַשִּׁבְחָ שֶׁל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל הֵם אוֹמְרִים. וּמָה הוּא? שְׁכָתוֹב (שם) גְּדוּל ה' וּמְהִלֵּל מְאֹד בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ הֵר קָדְשׁוֹ. מִתִּי נִקְרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא גְּדוּל? בְּזִמְן שֶׁכְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל נִמְצְאָת עִמּוֹ. זֶהוּ שְׁכָתוֹב בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ, הוּא גְּדוּל בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ, עִם עִיר אֱלֹהֵינוּ.

אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוּדָה, מָה עוֹשֶׂה כָּאֵן אֱלֹהֵינוּ? אָמַר לוֹ, כִּף זֶה וְדָאֵי, הָעִיר הַזֹּאת הִיא יְרֵאת אֱלֹהֵינוּ, (בחה) וְתְּשֻׁבַתָּהּ שֶׁל יִשְׂרָאֵל הִיא. מָה מְשַׁמְעָ? נִשְׁמַע שְׁמִלְךָ בְּלִי גְבִירָה אֵינִי מְלִיךָ, וְאֵינִי גְּדוּל וְאֵינִי מְהִלֵּל. וְלִכֵּן כָּל מִי שְׁלֹא נִמְצָא זָכָר וְנִקְבָּה, אֶת כָּל הַשִּׁבְחָ מְסִירִים מִמֶּנּוּ וְאֵינִי בְּכֻלָּל שֶׁל אָדָם. וְלֹא עוֹד, אֲלֹא שְׁאֵינִי כְּדָאֵי לְהַתְּבָרֵךְ.

כְּתוּב (איוב א) וַיְהִי הָאִישׁ הַהוּא גְּדוּל מִכָּל בְּנֵי קָדָם. שְׁנֵינִי בְּסִפְרוֹ שֶׁל רַב הַמְּנוּנָא סְבָא, שִׁבְתָּ זֹגוֹ הֵיטָה כְּמוֹהוּ בִּירְאָת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּמְהִצֵּד שֶׁל אֲשֶׁתּוֹ נִקְרָא גְּדוּל. אָף כָּאֵן, גְּדוּל ה' וּמְהִלֵּל מְאֹד. וּבְמָה הוּא גְּדוּל? חֲזוּר וְאָמַר, בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ הֵר קָדְשׁוֹ. וּמְשׁוּם כִּף הַתְּשֻׁבַת הַזֹּאת בְּשָׁנֵי וְאִם תֹּאמַר, לְמָה לֹא כְּתוּב כִּי טוֹב בְּשָׁנֵי? מְשׁוּם שְׁעִתִּידִים

אָדָם אַחֲרָא, דִּלְא הָוָה מִכֶּם. אָמַר לִיה רַבִּי שְׁמַעוֹן, שְׁפִיר קְאָמַרְתָּ, וְהָכִי הוּא.

רַבִּי אֲבָא פְתַח, (תהלים מח) שִׁיר מְזֻמֹּר לְבָנֵי קִרְחָ. הֵאֵי שִׁיר תְּוֹשְׁבַתָּא מְעֵלִיא הוּא, עַל כָּל שְׂאֵר תְּוֹשְׁבַחִין, דְּזָכוּ לְשִׁבְחָ לִיה בְּנֵי קִרְחָ. שִׁיר מְזֻמֹּר: תְּוֹשְׁבַתָּא עַל תְּוֹשְׁבַתָּא. תְּוֹשְׁבַתָּא דְאֲתַפְּלַג לְתַרִּין תְּשֻׁבַתָּן.

וְזָכוּ בְּנֵי קִרְחָ לְשִׁבְחָ לָהּ לְכְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְשִׁבְחָ דְכְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל קָא אֲמַרִי. וּמָאֵי הוּא. דְכְּתִיב, (תהלים מח) גְּדוּל יְי' וּמְהִלֵּל מְאֹד בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ הֵר קָדְשׁוֹ. אֵימְתִי אֲקַרִי קָדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גְּדוּל, בְּזִמְנָא דְכְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁתְּכַחַת עֲמִיָה, הָדָא הוּא דְכְּתִיב בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ, הוּא גְּדוּל בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ, עִם עִיר אֱלֹהֵינוּ.

אָמַר לִיה רַבִּי יְהוּדָה, אֱלֹהֵינוּ מָאֵי בְּעִי הָכָא. אָמַר לִיה הָכִי הוּא וְדָאֵי, הֵאֵי עִיר דְחָלָא אֱלֹהֵינוּ, (ס"א חילא) וְתְּוֹשְׁבַתָּא דִישְׂרָאֵל הוּא. מָאֵי מְשַׁמְעָ. אֲשֶׁתְּמַע, דְּמִלְכָּא בְּלָא מְטְרוּנִיתָא, לָאו הוּא מִלְכָּא, וְלָאו הוּא גְּדוּל, וְלָא מְהוּלֵּל. וּבְגִין כִּף, כָּל מָאֵן דִּלְא אֲשֶׁתְּכַח דְּכַר וְנוֹקְבָא, כָּל שְׁבַחָא אֲעֵדוּי מְנִיָה, וְלָאו הוּא בְּכֻלָּא דְאָדָם. וְלֹא עוֹד אֲלֹא דִלְאֵי אִיהוּ כְּדָאֵי לְאֲתַבְּרָכָא.

כְּתוּב (איוב א) וַיְהִי הָאִישׁ הַהוּא גְּדוּל מִכָּל בְּנֵי קָדָם, תְּגִינֵן בְּסִפְרָא דְרַב הַמְּנוּנָא סְבָא, דְּבַת זֹגוֹ בְּדַחִילוֹ דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הוּא הוּא בְּנוֹתִיָה, וּמְסִטְרָא דְאֲתַתִּיָה אֲקַרִי גְּדוּל. אוּף הָכָא, גְּדוּל יְי' וּמְהִלֵּל מְאֹד, וּבְמָה הוּא גְּדוּל. הָדָר וְאָמַר, בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ הֵר קָדְשׁוֹ.

וּבְגִין כִּף, תְּוֹשְׁבַתָּא דָא בְּשָׁנֵי. וְאֵי תִימָא אֲמָאֵי לֹא כְּתִיב כִּי טוֹב בְּשָׁנֵי. בְּגִין

דְּזִמִּינִין לְאֲתַפְּרָשָׁא. וְרִזָּא דְמִלָּה (בראשית ב) לֹא טוֹב הָיִיתָ הָאָדָם לְבַדּוֹ, בְּזִמְנָא

להפָּרֵד, וְסוּד הַדָּבָר - (בראשית ב) לֹא טוֹב הִיּוֹת הָאָדָם לְבֶדוּ. בְּזִמְנָן שֶׁהוּא לְבֶדוּ, כְּתוּב לֹא טוֹב. וְלִכְּנָן לֹא כְּתוּב כִּי טוֹב בְּשָׁנֵי.

גְּדוּרָה ה' וּמְהַלֵּל, כְּפִי שְׁאִמְרָנּוּ. יָפָה נוֹף מְשׁוֹשׁ כָּל הָאָרֶץ, הַתְּשַׁבַּחַת שֶׁל הַזְּוִיג שְׁלֵהֶם. יָפָה נוֹף - זֶה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְזֶה צְדִיק, מְשׁוֹשׁ כָּל הָאָרֶץ, אִזּוּ הִיא שְׂמַחַת הַכֹּל, וּכְנֻסַת יִשְׂרָאֵל מִתְּבָרָכָה.

אַלֵּהִים בְּאַרְמְנוֹתֶיהָ נֹדַע לְמִשְׁגָּב וְגו' - אֵלּוּ הֵם נְצִ"ח וְהו"ד, שְׁשֵׁם הַתְּכַנְסוֹת שֶׁל כָּל הַבְּרָכוֹת, הַתְּכַנְסוֹת שֶׁל שְׂמַחָה. מִשֵּׁם יוֹצֵאת עַל יְדֵי הַדְּרָגָה הַזֹּאת שְׁנִקְרָאת צְדִיק, וְשֵׁם הַתְּכַנְסוֹת הַבְּרָכוֹת לְבִשָּׁם אֶת הָעִיר הַקְּדוּשָׁה וְלִהְיֶיהָ מִשֵּׁם. כִּי הִנֵּה הַמַּלְאָכִים נֹעְדוּ - אֵלּוּ כָּל כְּתָרֵי הַמַּלְאָךְ בְּכָלל אֶחָד, וְלִמְקוֹם אֶחָד הַדְּבָרִים הַלְלוּ עוֹלָם.

בֹּא רְאֵה, בְּשַׁעַת שְׁאָדָם מִתְּקַן אֶת מַעֲשָׂיו עַל יְדֵי קְרָבָן, הַכֹּל מִתְּבַשֵּׁם וְנִקְרָב וְנִקְשָׁר זֶה בְּזֶה בְּיַחְדוּת שְׁלֵם. זֶהוּ שְׂכָתוֹב אָדָם כִּי יִקְרִיב מִמֶּם. כִּי יִקְרִיב לְקִשֹׁר אֶת הַדְּבָרִים כְּרֹאוּי.

בֹּא רְאֵה, אָדָם כִּי יִקְרִיב, לְהוֹצִיא אֶת מִי שֶׁלֹּא נִשָּׂא, שֶׁהָרִי קְרָבָנוּ אֵינוֹ קְרָבָן, וּבְרָכוֹת לֹא נִמְצְאוֹת אֲצִלּוֹ (על ידו), לֹא לְמַעַלָּה וְלֹא לְמַטָּה. מִמִּשְׁמַע שְׂכָתוֹב אָדָם כִּי יִקְרִיב, שׁוֹנֵה כָּאֵן, שְׁאֵינוֹ אָדָם, וְאֵינוֹ בְּכָלל שֶׁל אָדָם, וְשִׁכְיָנָה אֵינָה שׁוֹרָה עָלָיו מִשׁוּם שֶׁהוּא פְּגוּם, וְנִקְרָא בְּעַל מוּם, וּבְעַל מוּם מְרַחֵק מִן הַכֹּל, כָּל שֶׁכֵּן לְמִזְבֵּחַ לְהַקְרִיב קְרָבָן.

וְנָרְב וְאַבִּיהוּא מוֹכִיחִים, שְׂכָתוֹב (ויקרא ט) וַתֵּצֵא אִשׁ מִלִּפְנֵי ה'. וּמִשׁוּם כֶּף כְּתוּב, אָדָם כִּי יִקְרִיב מִמֶּם קְרָבָן לֵה'. אָדָם שְׁנִמְצָאוּ זָכָר וְנִקְבָּה, זֶה רְאוּי

דְּאִיהוּ לְבֶדוּ לֹא טוֹב כְּתוּב. וְעַל דָּא לֹא כְּתוּב כִּי טוֹב בְּשָׁנֵי.

גְּדוּרָה ה' וּמְהַלֵּל כְּדִקְרָא מְרָן. יָפָה נוֹף מְשׁוֹשׁ כָּל הָאָרֶץ, תּוֹשַׁבְחָתָא דְּזוּיגָא דְּלֵהוּן. יָפָה נוֹף, דָּא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְדָא צְדִיק, מְשׁוֹשׁ כָּל הָאָרֶץ, כְּדִין הוּא חֲדוּוֹתָא דְּכָלָא, וּכְנֻסַת יִשְׂרָאֵל מִתְּבָרָכָה.

אַלֵּהִים בְּאַרְמְנוֹתֶיהָ נֹדַע לְמִשְׁגָּב וְגו', אֵלּוּן אֵינּוּן נְצִ"ח וְהו"ד, (דף ה' ע"ב) דְּתַמָּן כְּנִישׁוּתָא דְּכָל בְּרָכָאן, כְּנִישׁוּתָא דְּחֲדוּוֹתָא. מִתְּמָן נִפְקָא עַל יְדֵי דְהָאֵי דְרִגָא דְאַקְרִי צְדִיק, וְתַמָּן אֲתַפְנְשׁוּ בְּרָכָאן, לְבִסְמָא לְהָאֵי עִיר קְדִישָׁא, וְלֹא תִּבְרָכָא מִתְּמָן. כִּי הִנֵּה הַמַּלְאָכִים נֹעְדוּ. אֵלּוּן כָּל כְּתָרֵי מִלְּכָא בְּכָלְלָא חֲדָא, וְלֹא תֵר אֲחֵרָא מִלִּין אֵלּוּן סְלִקִין.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעַתָּא דְּכָר נָשׁ מִתְּקַן עוֹבְדוּי עַל יְדֵי דְקְרָבָנָא, כֹּלָא אֲתַבְּסֵם וְאֲתַקְרַב, וְאֲתַקְשָׁר דָּא בְּדָא, בְּיַחְדוּתָא שְׁלֵם. הָדָא הוּא דְכְּתוּב אָדָם כִּי יִקְרִיב מִמֶּם. כִּי יִקְרִיב לְקִשְׁרָא מִלִּין כְּדִקְרָא חֲזִי.

תָּא חֲזִי, אָדָם כִּי יִקְרִיב, לְאַפּוּקֵי מֵאֵן דְּלֹא אֲתַנְסִיב, דְּהָא קְרָבָנִיה לְאוּ קְרָבָן, וּבְרָפְאֵן לֹא מִשְׁתַּכְּחֵן לְגַבִּיָּה, (ס"א על ד"ה) לֹא לְעִילָא, וְלֹא לְתַתָּא. מִמִּשְׁמַע דְּכְּתוּב אָדָם כִּי יִקְרִיב, שְׁאֵנִי הָכָא, דְּלֹאֵן אִיהוּ אָדָם, וְלֹא בְּכָלְלָא דְּאָדָם הוּא, וְשִׁכְיָנָתָא לֹא שְׂרִיא עֲלוּהֵי, כְּגִין דְּאִיהוּ פְּגוּם, וְאַקְרִי בְּעַל מוּם, וּמְאָרִי דְּמוּמָא אֲתַרְחֵקָא מִכָּלָא, כָּל שֶׁכֵּן לְמִדְּבַחָא לְקְרָבָא קְרָבָנָא.

וְנָרְב וְאַבִּיהוּא אוֹכְחָן, דְּכְּתוּב, (ויקרא ט) וַתֵּצֵא אִשׁ מִלִּפְנֵי יי'. וּבְגִינֵי כֶּף כְּתוּב, אָדָם כִּי יִקְרִיב מִמֶּם קְרָבָן לֵיי', אָדָם דְּאֲשַׁתְּכַחוּ דְּכָר